

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félvre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főttér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

A békefeltételek.

Nehéz napok sulyosodtak szegény Törökországra. Ma, Plevna eleste után négy hétre a harcztér minden pontján bomlásnak indult s tarthatatlanná lett a védelem, az ellenállás. Plevna bukása ugy hatott, mint a nagy hózuhatag, mely utjában mindent ledönt és seper. A török seregből immár csak is csapat-részek vannak itt-ott elszórva, minden összeköttetés, minden szilárd támpont nélkül; elhagyatottan, nélkülözve, reménytelenül vetődve ide-oda, megtámadva, elvágya a szélrózsa minden irányából.

Szülejman visszavonulási utja elvágya, Karsz és vidéke nem csak megszállva, de tényleg annektálva is az oroszok által. Erzerum megmentésére sincs remény. Minden oldalról ez is már teljesen körülrázolva van.

Ily retentően sulyos viszonyok között a porta nem gondolhat egyébre, mint békére. Námik és Szerver pasák már utnak is indultak a vérel öntözött Kázánlykba, megálapítandók az orosz hadrezényllettel a béke praeliminárekat.

A mi ezekről eddig eléggé megbízható forrásokból nyilvánosságra került, azt lehet következtetni, hogy a porta vérző szívvvel és könnyes szemekkel lesz kénytelen aláírni a szigorú békefeltételeket. Igen nagyon fognak ezek hasonlítani azokhoz, melyek alatt Franciaország kötötte meg a békét Németországgal.

Hogy Törökország területet lesz kénytelen átengedni Oroszországnak, az alig szenved már kétséget. Igaz, hogy Oroszország nem az európai Törökországból fog annektálni, hanem az ázsiaiából, de itt aztán azon területet fogja annektálni, mely a legvédeképesebb törökföld Kis-Ázsiában. Batum, Karsz, Ardahan, Bajazid és Erzerum; mindmegannyi hatalmas védpont volt Törökország kezében, Oroszország hatalmában pedig mindmegannyi további támadásnak lesz hatalmas támpontja. Ha e pontokat területeikkel együtt Oroszország elfoglalja: Törökország tetemesen meg lesz gyengítve, ugyannyira, hogy álmodni sem lehet arról, hogy újabb orosz invasióknak (melyek kétségkívül fognak még következni) oly hosszasan is ellenállhasson, mint ellenállt a jelen hadjáratban.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az argostoli jegyző.

Uj-görög elbeszélés.

Irta:

A. R. RANGABÉ.

Harmadik fejezet.

(Folytatás.)

„Nehéz napokban, midőn a legkegyetlenebb üldöztetésnek voltam kitéve, találkoztam egy ember, ki magát is a legnagyobb veszélynek látta ki, biztosította menekülésemet. Életem mentve volt, de megilletésem meg lett volna semmisítve, vagyonom elveszve, ha ugyanazon nemeslelkű barát nem veszi önkéntesen kezelésé alá birtokaimat, hogy azokat visszatértemkor biány nélkül, sőt még sokszorosan visszaadhassa nekem.

Ugyanazon férfi volt az, ki ügyesen megragadta a legelső kedvező alkalmat, felhasználta befolyását elnyomóinknál, nevemet a száműzöttek jegyzékéből kitöröltette, s lehetővé tette a hazába való visszatérésemet. Ez azon általam említett adósság, és ime itt áll a férfi, kinek én annyival tartozom.

— És ön meg akarja most neki fizetni tartozását? Kérdé Voratis, látható kedveltséggel hangjában.

— Még csak azt sem kérde, mit akarok neki felszámolni, hogy megváltsam magamat, és már is bosszus, a dühös ember! Tán csak nem fog fellátni itt helyben? mondá gróf Nanetto mosolyogva.

— Nem kérdeztem azért, válaszolt szelid hangon Voratis, mert azon gyönyör, mit ezen kis szolgálatok megtehetése okozott nekem, bőven kárpótlást nyújtott nekem. De legyen tisztelt adósság. Mivel akarja leróni tartozásait?

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Az ÉRTÉKESB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Ettől a keserű pohártól, ily terület-átengedésétől Törökország immár nem mentheti meg magát. Csakis a hatalmak segíthetnének. A hatalmaktól azonban vajmi keveset, vagy épen semmit sem remélhet a porta. A nyugati hatalmak közt kiválgat Anglia volna az, mely legközelebből van érdekelve az orosz hatalom terjeszkedése által Ázsiában, de azon abdikaló nyilatkozat után, melyet Derby lord a fokföldi kereskedők küldöttsége előtt tett, hogy Anglia érdekeit még az sem veszélyeztetné, ha az oroszok Trapezuntot is elfoglalnák: alig hihető, hogy az angol oroszlány a lejjebb nyomuló északi medvé utjába vetné magát.

Az európai területen is fog veszíteni Törökország területet, nem ugyan Oroszország javára, hanem mások számára. Legbizonyosabb, hogy Montenegró részére. Maga a porta elvileg nem ellenezte, hogy Montenegró valamelyes „legelőt” kapjon, csak annak terjedelme iránt nem tudott megegyezni a montenegrói követekkel 1876. utolsó két hónapjában és 1877. első heteiben. Hogy most nagyobb területet lesz kénytelen átengedni Montenegrónak, mint volt hajlandó a jelzett időben, az is annyi, mint bizonyos. Magok a hatalmak is a montenegrói kikerekítés álláspontját foglalták el a konstantinápolyi konferencián s nem hihető, hogy most attól elálljanak.

Hogy Szerbia kap-e területet, nevezetesen, megkapja-e Ó-Szerbiát, melyre oly nagyon vágyik, miután Boszniáról le kellett tennie: kétséges.

Az azonban, hogy Oláhország és Szerbia fel fognak oldatni a vazallusi kapes alól: a bekövetkezendő tények sorozatába lehet fölvenni.

Változás fog beállni ezen kívül a porta szlávlakta tartományainak kormányzatában is: hogy minő alakban és mérvben, azt még most senki meg nem mondhatja.

Általában és nagyjában ezekkel fogja megfizetni Törökország a muszka hatalom hadjáratát. Kétségkívül nagy ár s ha még a Berlin felől jövő inspirált nyilatkozatok is valószínűnek, az ár ennél még nagyobb is.

Azt Andrássy gróf ki fogja ugyan vinni, hogy Bulgária, Hercegovina és Bosznia nem szakítottak el a portától, hogy külön szlávtérületek a szomszédban nem alakítsanak s

Oroszország az európai ozmán birodalomból tényleg nem okkupál (bár kétséges még Besarabia sorsa), hanem bizonyos másfelől az is, hogy ha a béke e fennebb jelzett alapokon jó létre, Oroszország mégis erkölcsileg fog ott okkupálni és annektálni az európai Törökországban.

A muszka hatalom Armeniában foglal területet, az európai Törökországban pedig nagyot növekszik tekintélye, befolyása és nimbusa. Törökország pedig jelentékenyen meggyengül. Ilyen irányban haladnak az események. Mit tagadnók, hogy ezen iránynak nincs okunk örvendeni?

Sz y.

— A független szabadelvű párt tegnapielőtti értekezletén felolvasottatott Földváry Mihály levele, melyben alispánvá választatása folytán a párt elnökségéről lemond, meleg köszönetét fejezvé ki a párt részéről tapasztalt kitüntetésért és jákaraatáért, s kérvén, hogy továbbra is a pártkör tagja maradjon. Az értekezlet Kovácsy Gy. indítványára sajnálatát fejez ki szeretett elnökének lemondása fölött, melyért csak az nyújt vigasztalást, hogy ő továbbra is buzgó tagja marad a pártnak és pártkörnek. A párt elnökévé közfelfáltással b. Bányhid y Béla választottatott. A ház bizottságaiba — Földváry és Babocsay — helyére kijelöltettek: a naplóbíró bizottságba Biró Kálmán, a közigazgatásiba Miklós Gyula a számvizsgálóba Bartal János, a hetedik bíráló bizottságba Rády Endre. A pártnak a várnügyi bizottságban levő tagjai a vámtarifa, vámszövetség, s Lloyd-szerződés elfogadása ellen benyújtott különvéleményeikről előterjesztést tettek, melyet a párt helyeslő tudomásul vett, későbbre tartván fenn annak érdemleges tárgyalását. Végül a párt az új választásokkal szemben való akciójának előkészítése végett egy bizottságot küldött ki.

— A fegyverszüneti alkudozásokról a „Daily Telegraph” konstantinápolyi tudósítója azt írja, hogy az orosz parancsnokok megtagadták a fegyverszünet engedélyezését, hacsak egyidejűleg a békére nézve és elvben megegyezés nem létesül. A porta eleinte nem akart a két kérdés fölött együttesen alkudozásokba bocsátkozni; de a szultán később erre vonatkozólag is felruházta teljes hatalommal Miklós nbg kinyilatkoztatta, hogy ő most nincs abban a helyzetben, hogy közvetlenül

az én leányom nagyon szegény. Nem állt jogomban más boldogságra számítnom részére, mint a mit gyöngéd szeretetemben találhat fel. De most tisztelt barátom, most midőn ön Rodinis szegénységünket nem tartja akadállynak a boldogulásra, megváltozik a dolgok állása. Ha Anglikának nincs ellene kifogása, nőül adom őt ön védenekéhez. S ez alkalommal, teljes szívemből át adom nekik mindazt, mi felett e földön rendelkezhetem még — atyai áldásomat. Mit szólna hozzá kedves leányom?

Angelika szólan veté magát atyja karjai közé, s kiomló könnyekben tört utat magának keblében rejtgetett titka.

— Kedves atyám, kezeid közt van, tégy vele a mit akarsz, suttogá alig hallhatóan.

— Édes Voratis, vette most át a szót Nanetto gróf, mit se aggodják Rodinis szegénysége miatt. Becsületes, tevékeny ember soha sem félhet a nélkülözésektől, isten áldása követi annak szorgalmát, s hő törekvést.

— Semmi földi kincs nem ér fel azzal, felelt Voratis, hogy oly embert mint Rodinis bírájak vejemül, s biztos kezekbe lássam letéve leányom jövőjét. Menj leányom, mondj köszönetet második atyádnak, hogy megalapította boldogságodat.

E szónaknál szeliden beteg öreg barátja ágya elibe térdeltette. A májusí rózsához hasonló elpirult lánykát. Ez hóvél nyomta lángoló arcját az ősz kezéhez. E perczen Rodinis is megragadta annak balkezét. A gróf egymásba tette a szeretők kezét, s övét fejükre téve, égfelé tekintett s egy perczig néma imába merült.

— Kedves barátám, szólalt meg kis szünet után, legforróbb kívánságom itt e földön teljesült. Most örömmel fogadom karjaim közé a halált, mely a rozzant pórhüvelyajtaján kopogtat. Legyetek boldogok gyermekeim, s ha a gyermekek boldogsága képes a tulvilágiak lelkét örömmel tölteni el, ugy én békében, nyugodtan fogok síromban pihenni.

A jelenlevők egymás karjaiba omoltak s egyetlen szem sem maradt szárazon.

— Hanem, szól most a jószívű öreg, miután nem tudom, hány csepp van még számomra az élet kelyhében fentartva, nem mondanátok-e

megkezdje a tárgyalást, mert instructióit még nem kapta meg. Sokkal fontosabbak azok, hogy sem meg lehessen azokat sürgönyözni; egy külön hírnök fogja elvinni ezeket. A hírnök jan. 4-ikén indítottat utnak és jan. 14-ike előtt nem érheti el a nbg főhadiszállását. Itt erre el voltak kényszerítve s azt tartják, hogy az egésznek csak az a czélja, hogy az oroszok időt nyerjenek utjokon Konstantinápoly felé nyomulni vagy a portátarra kényszeríteni, miszerint Angliára való hivatkozás nélkül kösse meg a békét.

Ugyane lapnak egy későbbi, vasárnap éjszaka kelt sürgönye azt mondja, hogy az orosz kormány válasza megérkezett Föltételeket nem szab, de egyszerűen felkéri a portát, hogy két teljeshatalmazottját küldje Kazanlikba Miklós nagyherczeggel alkudozni. Goresakov hgnek ugylászik az a czélja: elvben megkötni a békét, mielőtt Anglia a békeföltételekről tudomást szerezhetne.

— A békefeltételekre nézve a „Neue freie Presse” két stádiumot különböztet meg. Egyik a muszka-török, mely már meglehetősen vége felé közeleg, különösen Server és Namik pasák közbelépése folytán, másik azonban a muszka-angol vagyis muszka-európai, mely azután következik, még azon esetben is, ha a muszkat és törökök már a béke előfeltételeiben meg is egyeznének. Bessarabia oláh részének, továbbá a Dardanellák kérdése, mint a melyek a párisi békével összeköttetésben állanak, azután kerülőnének szőnyegre s pedig európai tárgyalás alá.

A HÁBORU.

Az eddig nyilvánosságra került orosz békeföltételek valódiságát kezdik kétségbe vonni, miután azokat hivatalosan még senkivel sem közölte Oroszország. Nem kellend azonban arra sokáig várni, hogy hivatalos formában is megtudjuk Oroszország követeléseit, melyek kétségkívül még messzebb fognak menni azoknál, melyeket egyik és másik félhivatalos lap eddig nyilvánosságra hozott.

Londonból egy bécsi lap azt a saájtságos hirt közli, melyet különben maga is föntartással tesz közzé, hogy Midhát pasa Kréta eladásá czéljából van Londonban és értekezett az angol kormányvalokkal.

Az ázsiai harcztéren is igen vigasztalan a igen tolakodónak, ha arra kérdelek, hogy lehetőleg siettessétek egybekeléstöket, hogy én is jelen lehessék azon?

— Kedves jöltörvöm, mondá Voratis, reményem még elég ideje lesz az életben megáldani gyermekeit; a mint most megáldá őket. De mi közezek vagyunk azonnal megünnepelni a menyegzőt mihelyt ön kívánja, s Rodinis is beleegyezik.

(Foly. köv.)

BULGÁRIA.

Irta:

SZATHMÁRY GYÖRGY.

(Folytatás.)

Mielőtt soraink befejezéséhez sietnénk, szoljunk egy pár szót a bolgár jogi helyzetéről is. E tekintetben a század szellemének és irányának megfelelően javulás és haladás századunk harmadik tizedének végén veszi kezdetét. II. Mahmud és Resid pasa: e két név az, mely iránt a bolgár legmélyebb hálára van kötelezve. E két jeles reformer nyitotta meg Törökország előtt a modern korszak aajtáját s ezek vetették meg azon alapot, melyen az elnyomottnak híresztelt rája Bulgáriában s Törökország más tartományában olég szabadon mozog. Mindazon jogok, melyeket most a bolgár bír, azon reformokra vezethetők vissza, melyeket II. Mahmud az 1839 nov. 2-diki ugy nevezett gülhánéi hatti-serifben proclámált s melyekre maga és birodalmának nagyjai ünnepélyes esküt tőnek. Ezen alkotmány-charta kimondotta a szultán összes alattvalóira nézve az élet, becsület és tulajdon biztonságát, az adók egyenletes felosztását s az adóberlet eltörlését, az egyedáruságok és vagyonelkobzások megszüntetését; a bírói vizsgálat és ítélet nélküli halálbüntetés eltörlését; az ujonczállitás szabályozását s a katonai szolgálattól leszállítását négy-öt évre a mohamedánokra nézve, míg a kereszténynek magokat a katonai kötelezettség alól egy mérsékelt fejadó által váltathatták meg; végül szigorú törvényeket helyezett kilátásba a hivatalnokai corruptio s az állomásokkal való üzérkedés ellen.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fülvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Voigler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicitische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés közz. irodája. Welsz. mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitater 5. sz.

Nyitléri czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

törökök helyzete. Mint Tiflisből jelentik, Iszmáil Hakki pasa, Erzerum paraucsnoka azon ajánlattal fordult Lorisz-Melikovhoz, hogy földadja Erzerumot, ha utóbbi beleegyezik abba, hogy az erzeriumi török helyőrség fegyveresen elvonulhasson. — Trapezuntban van ugyan 12,000 török katoná, de a jelen viszonyok közt ily csapat vajmi keveset tehet.

A békekötésről.

Konstantinápolyból jelentik a „W. Tblatt”-nak: Mint hírlík, a porta el van határozva, hogy az esetre, ha Péterváron Drinápolyt kívánják a megalakítandó autonóm Bulgária fővárosává tenni, megszakitani a tárgyalásokat. A török fölhatalmazottak utasításait illetőleg azt mondják, hogy Szerver pasa csak elfogadja a föltételeket, és jelentést tesz Konstantinápolyba, itt azután a minisztertanács fog határozni elfogadásuk vagy el nem fogadásuk fölött, több tábornok és ulema közreműködésével.

Pérából jelentik a Daily Telegraphnak: A porta egyértelmű közleményt kapott Angliától és Ausztia-Magyarországtól. Mind a két hatalom tiltakozik a békének külön megkötése ellen. E jegyzékek megérkezése után a meghatalmazottakat még egyszer a szultánhoz hívták. E két hatalom állítógal kijelentette, hogy a porta azokat a kérdéseket, melyek európai érdekűek, a conferentia megoldására bizza. Talán ez az a segítség, melyre Beaconsfield Midhathalt folytatott beszélgetésében egy másik hatalom közreműködésére vonatkozott.

Az orosz hadipárt tervei.

Az orosz hadipárt terveiről a „Köln. Z.g.”-nak Berlinből a kevetkezőket írják:

Plevna eleste későre következett be. s aránylag igen sok áldozatba került. Az orosz hadvezérek tehát még egy sikerrel szeretnének dicsekedni, mielőtt békére kerülne a dolg. A háborus párt különben is még Anglia megalázását is el akarja érni: azt akarja, hogy a kéke Angliának a keleten olyan állást teremtsen, mint minő Oroszorszáé volt a krími háboru után. Ugy szeretnének a muszka chauvinisták, ha hogy Konstantinápoly legalább egy évre megszállással, Törökországot a Balkántól délre is öszszébb szorítsák, a Fekete tenger Oroszországon és Törökországon kívül más számáa el legyen zárva, s ezen uton előkészítve a törököknek Ázsiába való kiűzése. Az orosz diplomatiának más czéljai vannak, de nem

Ezek voltak a pillanat s a helyzet legsürgősebb követelményei s a bolgár sorsában csakhamar javulás állott be, de a konstantinápolyi kamarillának sikerült megbuktatni Resid pasát s vele a reformok sikerét is. Véres török lázadások törték ki (1843) főleg Albániában, melyeket csak nagy nehezen lehetett leverni. Ez elvakult ósdi pasák szították azokat a reformok életbeléptetése ellen, mert a reformok által megszokott uralkalm veszélyeztetését látták. Ide járult az is, hogy a reformok szükségétől áthatott erőlyes és fölvilágosult II. Mahmud után ennek lanyhatag fia, Abdul Medsid következett a tróúra. Hanem gyöngösége daczára e szultán is tett lépéseket a reformok terén. 1845 januárban kelt hatti-serifje, melyben a birodalom sok nemű zállt viszonyait az „általános tudatlanság” vezette vissza, a tanügynek adott újabb lendületet s kormányát tovább haladásra ösztökdélte. Minden tartományból bizalmi férfiak hívatlak össze, kiknek tanácskozásból keletkezett egy nevezetes decentralisatiónális intézmény, mely alapja lett a későbbi tartományi képviseletnek: s ez a „medslisz”, vagyis a tartományi kormányzó mellé rendelt mohamedánok és keresztényekből álló tanács. Ezáltal jelentékenyen megszorítottat a valik absolut hatalma. Már II. Mahmud elvette tőlök a zsoldos csapatok tartásának jogát, élet és halál fölötti jogot és a saját számlájokra való adóbehajlítás jogát. A medsliszbe most a közigazgatás és igazságszolgáltatást illető ügyekben consultativ befolyást nyertek, csak a végrehajtás maradt a pasáknak. E testületekben a mohamedánok és keresztények nem voltak ugyan egyenlő számmal, mindamellett az nevezetes vivmány volt a rájára nézve. Ez által résztevései joga az állam ügyeinek intézésében először ismertettet el és nyert gyakorlati s a moslim lakosság által is látható hivatalos kifejezést a tartományokban.

Hogy mind e reformokból sok a papíron maradt, az nem szenved kétségek. Oka ennek a török reactió, mely fegyveres fölkelésben is nyilvánult, de oka az uralkodó gyöngösége is. Oly kormányalkat mellett, minő volt eddig Törökországban, egy erőlyes, fölvilágosult uralkodó az ugy nevezett „felvilágosult absolutizmussal” k

uralkodik mindig a helyzet fölött. Gorcsakoff herceg a békeklésnél nem akarja Angliát Oroszország örökös ellenségévé tenni. Azonban attól sok függ, hogy Pétervározt melyik párt lesz a győztes.

Táviratok.

Bécs, jan. 16. Rodich báró Bécsbe hivattott; a dalmáciai hatóságok sok lázított kintassítanak, ezek közt Aleko Jallich fölkelő vezért.

Athén, jan. 16. A kormány elhatározta, hogy a hadibiztonságoknak szabad kezét enged: ennek következtében 600 ember átmenni a határon. A saját helyesli a kormány eljárását és a törökországi törzsokeknak a forradalmat ajánlja.

Bécs, jan. 16. a „D. Z.“ jelenti: Az orosz kabinet Bécsben és Berlinben tudatta a békefeltevételeket. — Azon hír kereng, hogy Tisza és Széll miniszterek nemcsak a kiegyezési kérdések miatt jöttek Bécsbe, hanem mert tanácskozások folynak bizonyos esetségre teendő pénzügyi és katonai intézkedésekről. — Boszniát megint nagy emlegetik.

Konstantinápoly, jan. 16. Az „Agence Havas“ főlemlit egy hirt, mely szerint Layard a portától felhatalmazást kért, hogy az angol hajóhad a Dardanellák szorosába vonul hasszon, még mielőtt az oroszok Gallipolit megszállják.

A sipkai ütközet.

Az ütközetről, mely a sipkai török sereg capitulációjával végződött, a következő orosz hivatalos jelentést tettek közzé:

Nikoláj nagyherceg Plevna bevételé után azonnal elküldötte a 3. gárda-gyaloghadosztályt és a 9. hadtestet, hogy a tábornok biztos sikerrel keljen át a Balkánon. Karczof és Radecki tábornokok parancsot kaptak, hogy készen álljanak. Az utóbbiak erősítésére küldetett Szkobeleff hadoszlop, mely a 16. hadosztályból, a 3. lövész-dandár három zászlójából és 9. közakezredből állott. Karczoff tábornok csak a 10. lövész-zászlóját kapta segítségül. Amini átlépte Gurko tábornok a Balkánt, Radecki és Karczoff parancsot kaptak, hogy készítsék elő utjukat; Dellinghausen tábornok utasított, hogy a török haderő egyrészt kösse le demonstrációjával Ahmedli, Tvardica és Handikiö felé. Radecki tábornok alá rendeltetett még a 30. gyaloghadosztály és három lovasezred.

Elhatározták, hogy Karczoff 2-án kezdje meg a hadmozdulat Trojánán át, Radecki pedig 5-én Sipka felé operáljon, a mi meg is történt. Karczoff hadosztálya 5 zászlójával a 10. lövész-zászlójával, 10 szotnya kozákkal és 3 üteggel leereszkedett a hegyekről, míg hadosztálya többi része Szalticzból érkezett meg; hova Etropoból ereszkedett le. A Sipka-falu megkerülésére két hadoszlopot küldtek.

A jobb szárny, Szkobeleff tábornok alatt, a 16. hadosztályból, a 9. 11. és 12. lövész-zászlójából, a bolgár nemzetőrsgéből, két utasszázadból és a 9. közakezredből alakitva, Zelenodrevon, Kazadlin és Imedlin át nyomult előre, a jobb szárny, Szviatopolk-Mirszki alatt, a 9. és 30. hadosztályból, a 4. lövész-dandárból s a 21. és 23.

jót tehetett, a proclamált reformokat végrehajtotta volna. De Abdul Medsid s utóda Abdul Ázis nem olyan kiadású uralkodók voltak. Hogy a mohamedánok egy része föllázadt a reformok ellen, nem bizonyít semmit. Nagy Péter csár reformjai ellen is fellázadtak a sztrelicok, de iszonyu kegyetlenséggel leverte őket s nem állapodott meg, mint Abdul Medsid, a lázadás leverésénél, hanem következetes szigorral végrehajtotta reformjait. Az erély s az államférfiúi belátás hiányzott az oszmán trónon s Törökországban nagy oka van megsiratni II. Mahmudot, ki ha csak tíz évvel élt volna tovább, Törökország minden valószínűség szerint megkímélve maradt volna az állam lététét megingató rázkódásoktól. Ezért hát a fiatal török reformpárt élén Midhát pasával igen jól tudta, mit cselekszik, midőn 1876 tavaszán megbuktatta a trónról Abdul Ázist és utána pár hóval V. Muradot.

A reformok egy része csak írott malaszt lévén, Oroszország, mely míg egyfől konstantinápolyi diplomatiája s a háremi celszövénnyel felhasználásával oda törekedett, hogy azok csak-ugyan papíron maradjanak, másfelől a törökországi keresztények állapotát új meg új ürügyül használta fel a beavatkozásra s azok fölötti protectoratus gyakorlására. Ez a krimi háborúra vezetett. Oroszország haderejét és hatalmát megtörte a porta a nyugoti hatalmak hadseregeinek segítségével; befolyását és protectoratusát a keresztényeknek s így a bolgárok fölött is megtörte a párisi 1856 március 30-ki szerződés. A török kormány, részint hogy a nyugoti hatalmak iránti hálaát kifejezze, részint hogy keresztény lakosainak kielégítése által elejét vegye újabb bel-és külföldi bonyodalmaknak, kiadta az úgy nevezett híres Hatti humajumot, mely már sokkal szélesebb alapon mozog, mint a ghlánéi Hatti serif s melyet a garantírozó hatalmak, hogy a portát annál inkább kötelezzék annak végrehajtására, fölemlítették a párisi szerződés IX. cikkelyében is.

(Folyt. köv.)

doni kozák-vezredből alakitva, Krasztácson, Szelezén, Guzovón és Janinán át vonult előre. Radecki a Nikoláj-hegyen maradt, Az 1. lovas-hadosztály három ezredét is oda vonták jan. 7-én. A csapatok nyolcz napra való élelmet vittek magukkal. A fellet legénység vitte, a másik felét pedig teherhordó állatokon; ezenkívül nyolcz napra való húst szolgáltató élő marhát is vittek magukkal. Mindegyik ember 96 töltényt vitt magával, ezenkívül még 76 töltényt számítva minden emberre, a tartalékok teherhordó állatokon szállították.

Jan. 6-án, erős hidegben, Mirszki Szelezébe, Szkobeleff pedig Karadiba érkezett, az ágyukat szánkon szállították.

Jan. 8-án Mirszki Szelezéből Guzovóba, Szkobeleff Imedibe nyomult előre.

Jan. 8-án mind a két hadoszlop Sipka-falut három verstnyire közelítette meg. Mirszki hadoszlop egyedül küzdött a Sipkaszoróban, az egyik rohamban 2 ágyut zsákmányolt, és 100 embert fogott el, és megszállott téren töltötte az éjjelt. Veszteségeink e nap jelentékegyek voltak; Dobrovrszki tábornok és két ezredes megsebesültek. Ez ete Szkobeleff csapatai is megérkeztek.

Jan. 9-én, reggel hat órakor, Szkobeleff és Mirszki nagy ködben, hóban és szélben kezdték meg a harcot. 11 óra felé Radecki is támadásra indult a Nikoláj hegyről a 14. hadosztállyal. A köd oly nagy volt, hogy a 14. hadosztály 2. dandárát, mely a frontban támadott, az ellenség nem vette észre. Elkeseredett küzdelem fejelett ki. Az ellenség délután négy órakor megszüntette a tüzet Erre közvetlenül megérkezett Szkobeleff szolgálattevő tisztje, és jelentette, hogy a török hadsereg megadta magát. Rasszim pasa elbeszélése szerint az elfogott hadsereg 25,000 embert számlál, köztük egy hadosztálytábornokot, két dandártábornokot és 80 törzsisztet. Az ágyuk közül 11 messzehordó mozsár.

Szkobaleff hadoszlop a 9-ki harcban halottakban 6 tisztet 294, közembert, sebesülteket 38 tisztet, 1190 közembert veszített.

Viktor Emánuel s a vatikán.

Az „Osservatore romano“ a lap élén következő sorokat közli: „Alig értesült a szentatyá Viktor Emánuel király betegségének komoly fordulatáról, rögtön sietett egy tiszteletrélemtől papot küldeni a Quirinálba, mert nem csak azért, hogy a betegség állapota felől értesüljön, hanem azért is, hogy az, ha isten elé hivatnék, annak könyörületességére méltóvá ténessék. A papot nem vezették be, hanem más oldalról tudjuk, hogy a király el lett látva a haldoklók szentségeivel s kijelenté, hogy a pápától bocsánatot kér mindazon igazságtalanságról, a miben ő részes volt.“ Ugyanigy nyilatkozik a „Voce della verita“ is, megjegyezvén, hogy Viktor Emanuel, mi előtt megáldozott, kijelenté, hogy maga is kárhoztatja mindazt az igazságtalanságot, melyet az egyház ellen elkövetett, s hogy a szent atyától bocsánatot is kér.

Az „Agenzia Stefani“ ezekre következőleg válaszol: Egy klerikális lap Viktor Emánuel halála felől alaptalan híreket hoz. Ő felsége semminő oly nyilatkozatokat nem tett, melyekkel dicsteltjesen mutját megtagadta volna.

Az „Osservatore“ erre következőleg felel: „A dementi daczára határozottan fentartjuk azt, mi ama közleményünkben mondatott. A „Voce della verita“ következőket mondja: Az „Italia“-ban olvassuk: „Monsignor Marinelli“ csak a Quirinál kapujáig ment. Nem azért jött, hogy a királyt lássa, hanem hogy Anzino kanonikkussal beszéljen.“ A félhivatalos lap e szavai egyáltalán nem szabatosok. Mi biztosan mondhatjuk, hogy a szentatyá égi felebaráti szeretetével, mely az eltévelyedett bárány fölkeresésére indítja, küldte Marinellit a Quirinálba, hogy a beteg királyt lássa, vele beszéljen. Ott azonban — enyhe kifejezéssel élve — nem voltak elég udvariasak, hogy e nagy tekintély főpápnak nem engedték meg, hogy Viktor Emanuelnál a pápa által reá bízott küldetést teljesítse.

A „Fanfulla“ szerint a királynak a klerikális lapok által félremagyarázott nyilatkozata így hangzik: „Katholikus gyánant halok meg; fogvást hajlandóságot s odaadást éreztem ő szentsége egyéne iránt; ha valamely, általam végzett tény által a szent atyának személyes kellematlenséget okoztam volna, kijelentem, hogy sajnálkozást érek a fölött. De mindabban, a mit tettem, az az öntudat vezetett, hogy mint polgár és fejedelem teljesítve kötelességemet, nem véték semmit apám vallása ellen.

Az erdélyrészi érezbányák.

A kolozsvári iparműtörténelmi tárlatra beküldött hivatalos adatokból.)

1.

A góvasdiali m. k. vasmű leírása.

A vasmű m. helyzete.

A góvasdiali m. kir. vasmű Hunyad vármegyében, Góvasd városától 2 mértföldnyire távolságra fekszik egy szűk völgyben, melynek a Góvasdiali völgy a neve. Ezen völgy csapása keletről nyugatra magas és kopár kősziklák közt halad. A szikla fél átmenetű mészkőből és csillámpallából áll.

Ezen völgyen keresztül a góvasdiali patak

folly, mely a nagy olvasztónál a runki és a nadrábi patakok egyesüléséből származik és felső Teleknél a Csernába ömlik.

A góvasdiali patak ereje a nagyolvasztó, a felső-limperti, alsó-limperti, kasza-bányai és felsőteleki pörlyödék üzetére használtatott, a víz mennyisége percenként 1080 köblábat teszen. Ezen patak a nagy olvasztótól kezdve a kis káztanásig a plotzkai magán vasművek közelében a határt az állami és a zalásdi uradalom között képezi. A zalásdi uradalomra nézve megjegyezzük, hogy az f. é. március hóban a kincstártól megvétetett.

Ezen hivatalhoz még tartozik egy kapagyár Hunyadon a zalásdi vizen vízerővel percenként 200 köblábbal.

Az elősorolt pörlyödéken kívül több helyeken felhagyott pörlyödék nyoma találhatók.

Ezen pörlyödék eredetéről sem ezen hivatal, sem a hunyadi volt igazgatóság levéltárában okmányokat nem lehetett találni.

Az 1754. évi urbéri összeírásnál azon időben a következő pörlyödék voltak üzemben.

1. Egy pörlyöde Nadrában, mely 1834-ben lerontatott.

2. Egy pörlyöde Felsőlimperten, mely 1871 év végével beállítottott.

3. A pörlyödék Kaszabányán és Felsőteleken, melyek f. é. kezdetével szintén beállítottak. Az utóbbi le is rontatott, ezen pörlyödék beállítás a megdrágult szén ára által vált szükségessé.

Ezen pörlyödéken kívül még voltak pörlyödék Runkas és Plotzkán, melyek valószínűleg egy előbbeni időszakhoz tartoznak.

A kardgyár Perintyében, Hunyad város közelében később építettett fel és a 30-as években állítottott be.

Azon pörlyödéket illetőleg, melyek a Cserna patakan fel voltak építve és melyek a toplaczai vasmű hivatalhoz tartoztak, mely hivatal 1865-ben felhagyatott, megjegyezzük, hogy a steieri pörlyöde 1851-ik évben felhagyatott.

Az újhamori, táncsi és királybányai pörlyödék beállítás 1865-ben történt.

Jelenleg csak az alsó limperti szerpörlyöde és a hunyadi kapagyár van üzemben.

2.

A m. k. bányakincstár birtokjoga.

Ezen hivatal tulajdonképen csak a tisztek és alisztek, lakházak és az üzleti épületek birtokában van. A hunyadi uradalmi hivatal a földesurat képviseli. A király-jogok, mint az italmérséi és a malom jog azon hivatal részéről kezelteik és a góvasdiali hivatal terhére tartozó kertek és földekért az uradalmi hivatalnak díjt fizetnek.

A birtokjog a nagyolvasztai üzletre a felosztott az erdélyi tartományi bányászok 1394/850 által biztosítottott.

3.

A vasmű társadalmi állása.

A góvasdiali vasmű egy önálló közszeg képez és mint olyan a hunyadi szolgabírósnak alá van rendelve, és a közszeg 80 házból, mintegy 300 lakásból áll. A népek nagyobb része a román nemzetiséghez tartozik. Magyar alig van. A letelepedett német családok, kik Stiriából ide jöttek, az anyanyelvet eltelejtették és csak románul beszélnek. A közszegben van egy r. c. templom egy pappal, a ki az iskolában 1869-től kezdve csak a vallást tanítja. Ezen időtől fogva a társadálból külön tanított fizetnek, kinek a kötelessége a társadál részvényesek gyermekeit vallásuk szerint tanítani.

Az életszükségleteket ezen munkások kénytelenek a 2 mértföldnyire fekvő Hunyad városából beszerezni, miután helyt sem vásár nem tartatik, sem élelmészeti raktár nem létezik.

4.

A hunyadi kapagyáron kívül, mely mint említett a zalásdi patak által tartatik üzemben és mintegy 200 köbláb vizet ad percenként, ezen hivatalhoz tartozó egyéb üzleti ágak mozgató erőnek a Góvasdia patakát használják. Ámbár nyáron és ősszel ezen vízerő nem mindig elegendő, a nagy olvasztó vízi baleseteknek ritkán van kitéve, mivel egy részén a nadrábi patak forrásai ezen víz befagyását hátráltatják, másrészt pedig, mivel a nagy olvasztó a vízerőt két patakból kapja, a sokszori árvizek alkalmával az üzlet ünösen hátráltatva.

5.

A tüzelék fedezése.

Ezen hivatal a szükséges szénét évenként, mintegy 70.000 mérő 10 köblábbal a hunyadi, dévai, grádistiei és kudsiri erdőkből kapja. Rend szerint ezen összegnek fele a hunyadi és dévai, a másik fele pedig a grádistiei erdőkből szállítatik.

Az 1871-ik évtől fogva a kudsiri erdőkből is szén szállítottott. A szénelhelyek a vasúzletről 5—10 mértföld távolságra van elhelyezve. Aszénhozatal ezen hivatalnál a legkényesebb és a legterheesebb, majd szerkezetekben, majd a szénben van a hiány. Ennek üzleti szünetelések a következményei, melyek a jövedelmest igen hátráltatják. Mivel a kezelési költségek mind növekednek, attól lehet tartani, hogy az eddigi irányban ezen hivatalnál veszteséggé alakul át, ha a szén termelése és a szénhozatalra nem fordítatik nagyobb figyelmet.

Ezen akadályok elhárítására f. évben a szenelés Kosztettről Szászvárosra tétetett át, továbbá tervben van Siboton a szenelés berendezése és a dévai erdőkből a fának a Marosig usztatása. E fontos terv folytán a Góvasdia vasut által a pisiki vasutal kötetnék össze. A költségvetés már kész, de a szükséges pénzüsszeg utalványozása még nem történt meg. A mi a szenek átszámítási árát a szenelőkön illeti, az az 1871-ik évig egy mérő szénért a következő volt:

Hunyad, Déva számára	75 kr.
Gredistye kudsir számára	80 kr.
a folyó évtől kezdve pedig lesz az előbbinél	91 kr.
az utolsóra általában	1 frt 42 kr.

Ezen feltűnő ár-emelés a gredistyei és kudsiri szénnél annyival inkább igazságtalan, mivel az az usztatás által igerjéből sokat vesz és hozatala is drágább, mint a hunyadi erdőkből. A hozatal egy terha-szénért 40—60 krig tejed.

Egy köbláb szén eddig került 13 krba. ezután fog kerülni 18 krba. tehát 5 krral drágább, mi a uyers vas előállítás költségét mázsánként 40 krral emeli és a pörlyödék beszüntetését okozta.

(Folyt. köv.)

Még egyszer a marhavészről.

Az erdélyi gazdasági egylet 1878 január 7-én tartott választmányi üléséből a miniszteriumnak 23206 sz. alatti kimerítő és beható — a hivatalos lapban is közölt — választás közszónettel fogadva, az ügy fontosságánál fogva az idézett leiratra vonatkozó tiszteletteljes észrevételeinek egy külön felterjeszésben adott kifejezést, melyből a következőket közöljük:

Mindenekelőtt tartozó kötelessége az egyletnek kijelenteni, miszerint teljes jóhiszeműséggel mondhatta „elvitáztatlan ténynek“, hogy a vész Törösváron át hurcoltatott be. Alapul szolgált erre két felette megbízható, bár magánforrásból hozzáfára érkezett tudósítás; alapul Háromszékmege tisztí főorvosának, Dr. Wissiák Antal urnak a megye közigazgatási bizottságához intézett hivatalos jelentése és azon, az idézett magas leirat által is megerősített factum, hogy a vész csakugyan a vesztegzárt kiállott marhák által terjedt el! Hogy ezen marha már ragályozott és becsempészett állatokkal érintkezhetett volna, azt az egylet nem hiheti, de hinnie nem is volt szabad, mert ugyancsak a nalgul miniszterium által 21617 sz. a marhavész ellen kötfendő nemzetközi egyesség létrehozása érdekében kiadott, a külföldi kormányoknak megküldött és az egylettel is tudomásvétel végett közölt emlékirat tőbb ízben tesz említést a csempészet sikeres meggátolására irányzott intézkedés megfizathatóságáról, sőt a 44-ik lapon szőről-szóra ezeket mondja; „(dass Ungarn) fortan kontinuierlich mit grösster Strenge und scharfem Auge darüber wacht, dass die orientalische Rinderpest unmöglich eingeschleppt werden könne“.

Mindezeket csakis akkori álláspontjának igazolására hozván fel az egylet, most a hivatalos vizsgálat azon megdöbbentő eredménye előtt, mely mindezek daczára a csempészetet constatálja, meg kell hajolnia!

De ha a kérdésnek tudományos oldalát tekintik az egylet, még az sem látszik lehetetlennek, hogy a vesztegzárt alatt álló marhafalkánál — mint az tányleg és épen a keleleuropai pusztai fajtánál történni szokott — egy szolid természetű vész fordult elő, hogy makroszkopie semmi körtüneteménny észlelhető nem volt és csakis a kómerő adhatott volna e tekintetben felvilágosítást. Alkalmazta-e az illető hőmérőt, van-e erre nézve instructiója, azt az egylet nem tudja, de hogy a feladata színvonalán álló szakértő állatorvosnak és vesztegzári igazgatónak ezt igénybe vennie kell, az a kérlőhatetlen tapasztalat tényéből önkényt folyik, mert ennek elmulasztása is a vész terjedéséhez hozzá járulhat. Igaz ugyan, hogy minden hevenybetegségnél hőmérsék emelkedés áll be, de miután a vesztegintézetnek csakis a marhavész távollartásával van dolga; miután a szomszéd Romániában előfordulni szokott vészről és ez által fokozott veszélyről a vesztegintézetnek esetrel-esetre tudomása kell hogy legyen, — az intézet főnöke inkább tegyen többet, mint kevesebbet és minden mutatkozott hőemelkedést mindaddig tartson vészgyanusnak, míg az ellenkezőről teljes meggyőződést nem szerzett.

Azt mondja továbbá a magas miniszteri leirat, hogy az 1874. XX. t. cz.-nek az egylet által idézett 11. §-sa „a Bécsben 1872 évben megtartott nemzetközi állatorvosi értekezleten megállapított elvekre van tekintve, tehát saját érdekekünkben egyoldalulag meg sem változtatható“.

Erre nézve az egylet tiszteletteljesen megjegyzi, hogy az említett conferentia — mint különben a magas leirat is felhozza — csak elveket állapított meg, javaslatokat tett, melyeknek mikénti követése az államkormányoknak szabad tetszésében állott. Mindenekelőtt magán az értekezleten Románia képviselője, Dr. Capsa István, egészségügyi vezér-igazgató csak annyit kért, hogy Románia ne helyeztessék Oroszországgal egy vonalba, hanem míg vészmentes, részesüljön elő elbánásban, mint a többi államok. Ez ellen Ausztriával, Angliával és Oroszországgal egyetemben épen a magyarországi képviselő Dr. Zlamál is szavazott és ebből folyólag, a kiküldött bizottság véleményét elfogadva, szükségesnek tartotta

az óvó intézkedések fenntartását és alkalmazását még akkor is, ha Románia vészmentes: ugyanigy nyilatkozott Dr. Zlamál másodízben is, midőn a conferentia 34-ik, hasonlóértelmű kérdésre adott választ. Miért hódolt az 1874. XX. t. cz. szelidebb felfogásnak, mint hazánk szakképviselője, sőt mint maga Romániának küldötte, azt az egylet nem tudja, de indokoltnak nem találhatja, mert ezen nyilatkozatok, ezen szavazások alig köthetnek meg bennünket — ellenkező irányban, miután nekünk, mint közvetlen szomszédoknak a legkövetlenebbül is kell magunkat védenünk!

De mit tesznek más államok? Poroszországnak 1873 június 9-én, tehát másfél évvel a conferentia után az 1869-iki marhavész elleni törvényhez egy revidiált instructiót adott ki, melynek 4 §-sa így szól: „Weitergehende Beschränkungen der Einfuhr von Thieren, thierischen Producten und giftfangenden Sachen können gegenüber solchen Ländern angeordnet werden, von welchen wegen zeitiger umfangreicher oder ständiger Verseuchung die Einschleppung der Rinderpest in hervorragender Weise droht.“

Tehát Poroszország és nagyon helyesen, teljesen szabad kezét tartott fenn magának és ugy Ausztria, mint Magyarországgal szemben azt vas következetességgel és erélylyel ugyan csak alkalmazta is. Kizárta marháinkat rendre Olaszhoz, Franciaország, Anglia; pedig mindannyi a conferentián hangoztatott elvekhez hozzájárult, sőt legujabban, a német marhavész első hírére Franciaország megtiltotta a német bevittet. Mindez azt bizonyítja, hogy az egylet nem indokolatlanul kérte és kéri, hogy a szomszédos keleti tartományokból a kérdőző állatok behozatala teljesen tiltassék el, vagy legalább is akkor, midőn a szomszéd Romániában marhavész uralg, mint azt 1875 márcz. 1-seji és 1877 november 5-éről kelt kérévényében tüzetesen kifejtette, mert mindaddig, míg ez meg nem történik, vagy míg a XX. t. cz. 11 §-a így módosítva nem lesz — a marhavész behurcolásának veszélye permanens marad!

Hogy ezt a folyton fenyegető veszélyt gazdasáraink a Lajtán túl is érezik, arra bizonyoságot szolgáltat e nagyon tekintélyes bécsi szaklap, melyben nyiltan ki van jelentve, hogy a vész behurcolása csak is Galicián és Magyarországon át szokott történni. Galiciával rendelkeznek, ott a határzár életbeléptethető, ha a magyar kormány a maga részéről ezt a keleti határon nem tenné, akkor — mond a lap — mint fölig ugy is külföld előtt, mi zárjuk el sorompóinkat és magyar marhát osztrák területre lépni nem engedünk.

Ily nyilatkozat mindenesetre figyelemreméltó és ha az abban foglaltak nem is valószínűtlenek oly könnyedén, mint odairattak, mindenesetre bizonyítják azt, hogy minő visszás helyzetbe jutunk az által, hogy mások kedvéért magunkat elfogadhatók és haszon nélkül feláldozzuk és egyedül biztos jövedelmi forrásunkat, az állattenyésztést ily érzékenyen megkárosítjuk.

Hogy a teljes határzár célhoz sem vezetne, mert csak nagyobb csempészetekre adna alkalmat; — mint a m. leirat mondja — azt az egyletbátorkodik tiszteletteljesen kétségbe vonni. Elkéltve attól, hogy itt a csempészet, mint érv szerepel, holott az emlékiratban, mint merő lehetetlenség van feltüntetve, a kellően keresztlá vitt katonai kordon, melyről az egylet 1875. martius 1-seji kérévényében tüzetesen értekezett, valamint a következetesen alkalmazott marhakataster szigoru büntetésekkel egyetemben legalább is annyi biztosítottat nyújtana, mint a jelen eljárás.

Hogy csakugyan az illető közegek mulasztásának lehetett tulajdonítani a marhavész gyors elterjedését, ez az egyletnek szomorú elégtétell szolgál és ha reá utalt arra, hogy 1863 és 1867-ben is Törösváron át jött be a vész, ez nem személy elleni vád akart lenni, hanem — mint egy kiváló porosz szaktekintély is mondja — bizonyítéka annak, hogy a vesztegzárt sem nem egyedül, sem nem biztos ővszere a marhavész behozatala meggátolásának.

Örömmel értesült az egylet a magas leirattól arról, hogy a tisztí orvosi pályára kérészülök az állatorványtan hallgatására kötelezettni fognak és meg van győződve, hogy e fontos intézkedés mielőbb fogantatásába is fog vétetni.

A magas leirat többi pontjait tiszteletteljes tudomásul véve, nem mulaszthatja el az egylet ismételtlen köszönetet mondani azon beható választ, melyre előterjesztése ezuttal méltatva lett, valamint hivatászerző kötelességének fogja tartani a jövőben is és szükség esetén a lehető nyilvánosság teljes nyomatékával mindannyszor felszólalni, valahányszor azt az általa képviselt közgazdasági érdekek követelni fogják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A képzőművészeti tanácsról a vallás-és közoktatásügyi miniszter előterjesztése szintén igen érdekes kimutatást tartalmaz. Közöljük azt, a mint következik:

„A képzőművészeti tanács, melynek hivatása a képzőművészetek állását s szükségleteit figyelemmel kísérni, s ezzel kapcsolatban azok előmozdítására nézve a vallás- és közoktatásügyi miniszternek előterjesztéseket s javaslatokat tenni, ő felségének 1871. évi márczius 10-én kelt legfelsőbb elhatározásával állítottott fel. E tanács a

legfelsőbb kinevezés alá tartozó előbből, alelnökből s 12 tanácsagból áll, kiknek felét az alelnökök s jegyzővel egyetemben a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki, másik felét pedig a képzőművészeti társulat választja.

A képzőművészeti tanács működése három évi tartamra terjed, melynek leteltével elnöke, alelnöke, tagjai és jegyzője újabb kinevezés, illetőleg választás alá kerülnek.

A művészeti tanácsot, mely ez idő szerint a második működési tartamában működik, a múlt évben gróf Waldstein-Wartemberg Jánosban, a műszerelő s pártoló főúrban, ki az elnöki tisztet másodikban viselte, jelentékeny vesztesség érte.

Helyébe ő felsége 1877. évi szeptember 10-én Kassán kelt legfelsőbb elhatározásával Pulszky Ferencet, eddig alelnökök méltóztatott kinevezni, kinek helyét az alelnöki tisztben Ráth György tanácsag foglalta el.

A tanács tagjai ez időszakra a következők: a vallás- és közoktatásügyi minisztérium kinevezése útján Ipolyi Arnold, besztercebányai püspök Barabás Miklós, Lotz Károly festő, Greguss Ágost jegyetemi tanár, Huszár Adolf szobrász. Szendrői Pál, a köznevelés tanácsa tagja, a képzőművészeti társulat választása útján Henszlmann Imre egyetemi tanár, Than Mór, Keleti Gusztáv festő, Engel József szobrász s Weber Antal építész; egy tanácsag helye ez idő szerint üres. A tanács jegyzője: Maszák Hugó.

Tizennegyedik közlemény

A „Mária Valéria” árvaházban felállítandó 1000 frtos „Deák Ferenc” alapítványra történt adakozásokról:

Bán István né gyűjtő ivén:
Miklós István 20 kr, Miklós Árpád 20 kr, Miklós István 20 kr, Egy valaki 20 kr, Szermerjai Károlina 20 kr, Balázs János 20 kr, Bán István 30 kr, Nagy Albert 20 kr, Egy valaki 50 kr, Egy valaki 20 kr, Benkő László 20 kr, Miklós Gizella 20 kr, Miklós Hermina 20 kr, Bán István 50 kr.

Összesen 3 frt 60 kr.
Felföldy Elek né gyűjtő ivén:
Nyárádi Dénes 20 kr, Ámber Anna 20 kr, Járó Imre 20 kr, Tomcsik József 20 kr, Nyerges József 20 kr, öz. Szabó Sándorné 20 kr, Dán Sándor 20 kr, Hancz Pálné 20 kr, Novák Izák 20 kr, Dobi Sándorné 40 kr, Deák Sándorné 20 kr, Harmath Lajos 20 kr, Föld József 20 kr, Császár Sámuelné 20 kr, Novák Edéné 20 kr, N. J. 20 kr, Osztián 20 kr, Allesz András 20 kr, Spitzer Albert 20 kr, Huszár testvérek 20 kr, Felföldy Elek s neje 40 kr, Pajor Tamás 20 kr, Pajor Tamásné 20 kr.

Összesen 5 frt.
Kónya Rudolfné gyűjtő ivén:
Ransburgné 50 kr, Valaki 30 kr, Tauffer Ferenc 1 frt, Tóth József 50 kr, Vései Samu 1 frt, Sivet Károly 1 frt, Miháisi Mimi 1 frt, Sechlinzky György 1 frt, Piger János 1 frt, Piger József 1 frt, Prohászki János 1 frt, Keresztény Pál 1 frt, Piger Teréz 40 kr, Paizs Netti 40 kr, Kónya Mari 1 frt, Bokodi László 40 kr, Balla Pálné 1 frt, Albert Domokos 40 kr, Balla Ilona 20 kr, Szigethi Miklós 50 kr, ifj. Hutter Alajos 1 frt, Zoványi Imréné 50 kr, Királyi Gyula 50 kr, Tamási István 50 kr, Gaszt Antal 50 kr, Jurits Margit 50 kr, Hilbert Adolf 1 frt, Veisz József 50 kr, Bónigai Samu 1 frt, Petrovich Véri 50 kr.

Összesen 21 frt.
Fogadják a nemesszívű adakozók a jó ügy nevében hálás köszönetünket.

Kolozsvárt, 1878. jan. hó 17-dikén.
Br. Bornemisza Ignác né, elnök.
Szász Domokosné, titkár.

Jogi rovat.

Kivonat a „Hivatalos Értesítőből.”

— A kir. kincstárnak Mandula Mihály és neje elleni ügyében, ez utóbbiaknak 1839 frtra becsült k.-monostori ingatlanai jan. 28-án becsáron alól is eladatnak.

— Ugron János Jakabházi András és neje elleni ügyében, ez utóbbiaknak 4711 frt 14 krra becsült szent-ábrahám ingatlanaik febr. 20-án eladatnak.

A gr. Bethlen Pál csödtömegéhez tartozó szász-új-ősi 7648 frt 18 és fél kr-ra becsült ingatlanok jan. 21-én eladatnak.

— Mendl Fischer kolozsvári lakos ellen bevezetett csődeljárás megszüntnek nyilvánított.

— A keresztesi járástörősnél egy járásbírói, — a naszdói járástörősnél egy irnok, — a brassói törvényszéknél egy aljegyzői, — a n.-szabai törvényszéknél egy telekkönyvi irnok állomás betöltendő.

— Taub Dávidnak és Tibád Rozának Kiss Mihály és társai elleni ügyében, ez utóbbiaknak 9196 frt 22 kr-ra becsült kolozsvári ingatlanai jan. 29-én becsáron alól is eladatnak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. jan. 18.

— **Rudolf trónörökös**, mint Londonból a hó 13-áról írják, szombatn reggel elbocsúzott az angol királynőtől Osborneban, s kíséretével együtt Portsmouthba ment, hol a tengeri intéze-

tet meglátogató. Este Londonba visszatérve, a trónörökös a walesi herceg látogatását fogadja; s részt vón Beust gróf ebédjén, melyen a Cambridge-i herceg, Teck herceg és neje, Derby lord és lady, a török nagykövet és ennek leánya, a svéd követ és több kitűnő személyiség volt jelen. Vasárnap meghallgatja a trónörökös a misét a farmstreeti jezsuita templomban, ezután a nápolyi ex-király és királynéval reggelizik s este a walesi herceg kíséretében meglátogató Lanarkshireben Hamilton herceget.

— **Tartuffe** czimszerepében tegnap (jan. 17.) Szentgyörgyi kísérlete elég sikerült volt, de meglehetősen messze elmaradt „Fősvénye” mögött. Egész játékból látszott, hogy gondosan tanulmányozta szerepét, melyet általában s egészben véve jól fogott ugyan fel; de a kivétel erőn volt s nem igen felelt meg várakozásunknak, melyet — a „Fősvény” után ítélve, — Szentgyörgyi e második Molièrei szerepéhez kötöttünk. S ennek legnagyobb részben elpusztíthatatlan módorossága az oka, modoros sajtóság gestusban és hanghordozásban egyaránt. Már számtalanszor figyelmeztettük erre a modorosságra Szentgyörgyit, anélkül, hogy hitelt adott volna szavainknak. Pedig biztosítjuk, hogy igen-igen sokat rontja magát vele, főképpen drámaibb jellegű szerepekben. Az a vonatlat beszédszerű mód, midőn minden mondat első szavát jól erősen megnyújtja, miközben egy kis visszafojtott szisszenés-féle hallzik, e mellett aztán az a sajátosságos gestus, hogy hátrafuzza teste felső részét, fejét egészen hátravetve s aztán egyszerre előre löki, ily módon láthatóan előkészítve valami hatalmas kitörést: mindez együttvéve olyan sajátosságot adnak Sz. játéknak, hogy a legjobb igyekezete is elvész e közben, még pedig kiválón azért, mert ez a modoros gesticulatio és hanghordozás szabályszerű ismétlődik játékaiban, mely aztán épen emiatt monotonná válik. Így volt ez tegnap is Tartuffeiben; pedig a jellem alapszerepét elég jól eltalálta. A ztán az is nagy baj, hogy ilyenkor Szentgyörgyi, mintha organumának nem volna több registre: csakis két hangból tud beszélni, melyek tán egyenlő hang távolaságban sem állanak egymástól. Ezeknél aztán a világért sem használja több hangot, a minek következménye természetesen ismét: a szavallat monotonniája. Mindamellett ismételtük: ezeket a sajátosságokat leszámítva, Szentgyörgyi tegnapi játéka tanulsárg, előkészületről s arról tanuskodott, hogy ha Sz. letudná vetkőzni azokat a modorosságokat, igen szép sikert tudna felmutatni Tartuffeiben is, a mint hogy tegnap még így is egyes részleteket szépen vitt keresztül, a mikor t. i. Sz. elfeledte azt az ugy látszik előtte nagyon kedves stylust, és ehelyett a helyzet pillanatnyi inspirációjának adta át magát, (p. o. a III. felvonás végjelentésében stb.) — A többi szereplők között első helyen kell megemlékeznünk Ditrőné utólrhetetlen kedvességű Dorinájáról, mely méltó pendantja Toinettejének; továbbá Kovács Gyulánál Orgon-néjéről, kinek játékát nyugodtság és rutin jellemzők. Krasznai teljesen eljettette Orgon szerepét, melynek mivoltáról neki ugy látszik még ideája sincs. Valóságos vén bojjazott csinált e tiszteltreméltó alakból, olyan (szeliden szólva) furcsa gesticulatiót „alkalmazott”. Nem értjük, hogy miért nem játszta e szerepet E. Kovács Gyula; bizony nem volna méltóságán alól. Általában pedig nem értjük, hogy egy idő óta milyen fonák szereposztás jött divatba színháznál, ha csak nem gondolunk a kísértőben álló szerződésekre: mintha némelyeket erőnek erejével portálni akarna a szereposztó, másokat ellenben mellőzni. Ez lehet nagyon jó dolog a pajtáskodás szempontjából, de roppant káros az intézet érdekeire; mert mikor Krasznaival defürörora játszatják a Mátrai-féle intükusokat s nagyobb szabású genreszerepeket, holott K. nagyon jó kisegítő színész ugyan, de önálló nagyobb szabású szerepről még önmaga sem álmodik; aztán meg mások, akik eddigelő alig mertek egy pár szóból álló szerepekre vágyakozni, s most tisztességes jelentékenyebb szerepeket kapnak: mig mindezzel szemben némelyek betekig alig jutnak egy-egy hálsabb j. szerephez: akkor bizony nem igen történik mindez az intézet érdekében és bizony-bizony nem jól van ez így. Ami a tegnapi előadás többi szereplőit illeti: a Váradi Albert szerepe is rossz kézbe jutott; épen ugy motyogta el mondókáját mint egy Prospectus-féle iskolásgyerek, egy lélekzetrétre s egy hangon elmondva mindent. E szerepet vagy Szombathelyinek vagy Szacsvainak kellett volna adni. A közönség, ahoz képest, hogy csak Molière-ről volt szó és nem Offenbachról, elég jól: ugy egyenlő részben megéltette a színházat.

— **A városi képviselő-bizottság** történt tegnapi választás aránylag elég nagy érdekltség mellett folyt le, amennyiben a belvárosi kerület összes (456) választói közül 145-ön éltek szavazati jogukkal; megválasztottak tulnyomó többséggel (88 szavazattal) dr. Szócs Emil orvos; kívül kaptak még szavazatot: Hács Antal bádogosmester 32-öt, Majer Ferenc ügyvéd 24-et, Vizi Endre mérnök és Szentcs Márton nyugdíjas hivatalnok egy-egy szavazatot.

— **A kolozsvári orvos-természettudományi társulat** f. év. jan. hó 20-án vasárnap d. e. 11 órakor a városi ház tanácsereben közgyűlést tart, melyre tagjait tisztelettel meghívja. Tárgyak: 1. Előzői jelentés. 2. Titkári jelentés.

3. A pénztárnoki és pénztárvizsgáló bizottság jelentés. 4. Tisztviselők választása (elnök, titkár, pénztárnok, szakelnökök és választmányi tagok.)

— **A „Nagyváradi”-írja:** A kolozsvári „M. Polgár” ismét nem szalasztotta el az alkalmat, hogy végig ne huzzon egyet rajtunk, nagyváradiakon. Ugyanis, midőn azon kérdést teszi: mi fog történni a nyári szezonnal? Ezeket mondja: „Ismét bele fogják vinni a (kolozsvári) választmányt abba a kalamitába, hogy Váradon új nagyköltségű színházat építtessen, akkor, midőn azt sem tudja, hasznos lesz-e ez intézkedés? vagy éppen ellenkezőleg: kutféje lesz anyagi és erkölcsi bukásnak?” (P) Már bocsásson meg magának a „M. P.”, de azon-vastag és iszobizomig insinuatció, mintha a kolozsvári nemzeti színház azért, ha tásulata a nyáron átjön hozzánk, anyagi és erkölcsi bukásnak lenne kitéve, határozottan visszautasítjuk nemcsak, hanem egyenesen oly sértésnek vesszük, melylyel városunk közönségét illeti, mert ez, elvan ismervé, páratlan színházlátogató az év épen oly időszakában, midőn máshol közönség abszolút nincsen, mert ez mindenkor, de nevezetesen a múlt év nyáron is kimutatta, hogy jó társulatot minden tekintetben pártol, mit különben a számok legjobban bebizonyítottak annak idején. Közönségünknek legkevésbé lehet jól szemébe mondani azt, hogy ha a társulat átjő, ez az intézetnek nemcsak anyagi, de erkölcsi bukása is lehetne.

— **A székelv mozgalom ügyében** — mint értesülünk — újabb mozzanat történt. Ugron Gábor és báró Orbán Ottó, január 16-án, végre megunva a bujkálást, a marosvásárhelyi kir. törvényszéknél önként jelentkeztek. A vizsgálóbíró által vizsgált fogságba vétettek, ők a törvényszékhez felebelevén, az szabadlábra tenni határozza, mi ellen aztán a királyi ügyész felbebezzelt a királyi táblához.

— **Csikmege törvényhatósági bizottságának** f. hó 14., 15-ik napján tartott tisztújító gyűlésén megválasztottak: Alispánnak Lázár Dénes 114 szavazattal, főorvosnak Spányik József 92 szav., tisztú ügyésznek Beze Antal közfelfeláltással, főjegyzőnek Madár Imre közfelfel., I. aljegyzőnek Cziko Sándor közf., II. aljegyzőnek Mihály Ferenc 63 szavazattal. III. aljegyzőnek Tompa János közfelfel., pénztárnoknak Petres Antal közf., ellenőrnek Szakács József közf., számvivőnek Lázár Albert közf., állatorvosnak Csicszer József 143 szav., árvaszéki ülnöknek Bóji Endre 96 szav., I. árvaszéki ülnöknek Székely Károly 152 szav., II. árvaszéki ülnöknek Bors István 132 szav., közigazgatás György József közf. Szolgabíráknak: a szt.-mártoni járásba Beze József közf., a központi j. Nagy József közf., a szépvízi j. Zakariás Antal 95 szav., a gy.-szt.-misklósi j. Ferencz György közf., a tölgyesi j. Urziciánu János 92 szav. Segéd-szolgabíráknak: a szt.-mártoni járásba Ferencz Lajos 121 szav., a központi j. Kovács Antal 114 szav., a szépvízi j. Ferencz Albert 64 szav., a gy.-szt.-misklósi j. Nagy Tamás közf., a tölgyesi j. Miklós Lukács 124 szav. Járás-orvosoknak: a szt.-mártoni járásba Mülfay Sándor közf., a szépvízi j. Körmeny Lajos 118 szav., a gy.-szt.-misklósi j. dr. Seyffrid Ernő közf., a tölgyesi jár. Rómer Gyula közf. R. l.

— **Az erdélyi ágostai hitvallásának** consistoriuma, a febrár közepén megnyitandó Seminarium tanári testületét tegnapelőtt kinevezte. Igazgató lett Klein Károly (volt n. szemeni lelkész) tanárok: Philp Rezső, Konnerth József és dr. Teutsch Frigyes.

— **Megfúladt.** Brassóban e hó 14-én éjjel, egy román család szobájában hihetőleg vizgázatlanságból valami megfúladt, minek következtében a szobában oly gőz támadt, hogy a család tagjai közül az asszony és gyermek csak nagy bajjal menekülhetett meg, míg a férfi a szobában megfúladt.

— **A lótenyésztő** gazdáknak tudomására hozatik, hogy a S.-Szt.-Györgyi mentelep állomáson az apalovak az egyes állomásokra ki fognak osztani jan. 24-én, Homorodon jan. 26-án, Dézszen jan. 29-én. B. Bánfi Dániel, lótenyésztési központi bizottmányi elnök.

— **Róman lapok.** Magyarországon az „Observatoriu” összekapcsolása szerint a jelen évben a következő román lapok jelennek meg: Brassóban: „Gazeta Transilvaniei” a 41-ik évfolyamban: N.-Szebenben: „Telegrafu romanu” a 26-ik évfolyamban; Budapestén: „Familia” a 16-ik évfolyamban; Brassóban: „Transilvania” a 11-ik évfolyamban; Balázsalván: „Foi a scietica” és „Economulu”; Szamosujvárt: „Predicatura” és „Foi a satului romanu”; Aradon: „Biserica” és „Scila”, N.-Szebenben az „Albina Carpatiloru”; Aradon: „Gura satului”, Brassóban: „Cocosiu-rosiu”; e két utóbbi humorisztikus lap. Ezeknek kívül a fennebbi lap állításai szerint a szomszéd országokban mintegy 70 román lap van.

— **Az arisztokratia körében** — mint a „Közvélemény” írja, — négy érdekes eljegyzés van jelenleg kilátásba helyezve; e szerint jegyet váltának: Cziráky gróf Eszterházy Eszterházy grófnővel Eszterházy László gróf leányával; továbbá Trautenberg báró — attaché a berlini osztrák-magyar követségnél — Cziráky Luiza grófnővel; Révay báró Fiáth bárónővel, öz. Waldstein grófnővel, és végül Fiáth báró, a vespérmi főispán fia, Migazzi grófnővel.

— **A jégén.** Bécsben is vig az élet. Hét-főn volt a korcsolyaegyesület jelmeziánnepe, mely a villanyfényben uszó roppant jégtükrön tündéri látvány volt. Hosszú kigyózó vonalban siklott tova nagy álarcos menet. Harlekinnek, eskimók, tizenhetedik századbeli holland gyarmat, angolok, halászkok sat. vonultak végig a jégén. Nagy fel-tűnést okozott a „F. L.” szerint egy hölgy mint től királynője, hat szürkétől vout aranyos szőnön; nagy derűtség kerekedett pedig egy csomó jelmez-s lappból, kik kutyás szánakkal akartak vágatni a jégpályán, de a fogat ugatva tagadta meg az engedelmességet egyszerű mindenkorra. Két amerikai korcsolyagyimnaszta is mutatta be magát. Mondták, hogy hozzájuk fogható tőkélyre a korcsolyázásban még senki sem vergődött. Egy lábbal hátrafelé tizenként nyolcsat vágta ki, e mellett cifrázva is a vonalat. Volt korcsolyaverseny, zene, tánc, tűzjáték sat. s a mulatság csak éjfél-tájban ért véget. Kint volt a nassau-i és württembergi herceg is.

— **75 millió** hozomány. Miss Rothschild Hannah, az elhunyt Rothschild Mayor báró és báróné leányának házassága Londonban Roseberry gróffal végleg meg van állapítva. A menyasszony hozománya 75 millió fr. Öt egyetlen árva leány, elhunyt szülői összes vagyonát örökl.

— **Rómából** jelentik a „Neue freie Presse”-nek: „Ma érkezik ide Monzából különvonaton a vaskorona, melyet vankoson fognak vinni a halottas kocsit előtt. A koporsót közvetlenül követni fogja a sötétpej arabok, melyen Palestronál és San Martinónál lovagolt Vicoor Emánuel, melyet most mint 30 éves rokkantak kegyelemből tartanak; ezután jön a főhadsegéd lóháton, az elhunyt kardjával; az Anunciata rend egy lovagja viszi a köpenyegét; valamennyi ezred zászlója, egy-egy segédített állat vitetve, egy altiszt és husz emberből álló díszőrséggel. Hivatalos adatok szerint 15-én d. e. 114,000 idegen érkezett Rómába: egész 14-kéig 2700 küldöttseggel jelentkezett a temetésre. A szemföldi csúcsok ki-rályi hercegek fogják tartani. A rendkívül nagy tolongásban a teremhez, melyben a király ki van terítve, három nap nem fordult elő komoly szerencsétlenség; csak tizenöt asszony sérült meg és ájult el.

— **A híres** orosz történetész, Illovajszky is felszólal a háboru ügyében a fegyverszünet ellen. Németország nagy férfiai, mondja a tudós tanár, csak Páris bukása után voltak készek fegyverszünetet kötni s a békealkudozásokat kezdeni. Most, mikor a hadiszerencse az oroszoknak kedvez, és mikor a megoldás óhajtott órája útni készül, mikor a hirted angol érdekek elszigetelve állanak, most különös óvatosság alkalmazandó a kiengesztelhetetlen orosz ellenségekkel szemben. Illovajszky a békeelőzményekben sem bizik, mert nincs kezeség sérthetlenségük s helyes magyarázatuk mellett, s óhaja, melyet jelenleg inkább a sorok között, mint nyíltan fejez ki, hogy az oroszok Konstantinápolyba menjenek békét kötni.

— **Levél** a menyországba. A Courier du Nordnak írják Marchiennesből: C. asszony, egy környékünkbeli faluban minap meghalván, a gyászvendége egyikek észreveszi, hogy Blanca, az elhunyt nő fogadott leánya, belopózik a halottas szobába, meglebbenti a szemfedőt és eltűnik. A vendég gyanakszik, hogy a leány tán ellopta a nő ékszereit. Bemennek a halottas szobába és meggyőződnek, hogy a nő gyűrűi és függői mind megvannak, hanem a szemfedőre gombszerűen ózdula van feltűzve, melyre a naiv Blanca levelet írt mult évben elhalt anyjának. E levél így szól:

„Kedves jó anyám. Megüzenem önnek, hogy B... M. megérté feleségül. Mitűn őn már nincs itt, arra kérem, tudassa velem álmomban, hogy hozzá menjek-e, hogy őn beleegyezze-e a házasságba. E levél írására felhasználom azt az alkalmat, hogy C... asszony a menyországba utazik.” A levélke így volt címezve: Anyámnak D... Josefnek, ki a menyországban van.

Shakespeare tragoediája.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 106-ik szám.

Kolozsvárt, szombat január 19-én 1878.

ROMEO és JULIA.

Szomorujáték 5 felvonásban. Írta Shakespeare. Fordította Szász Károly.

SZEMÉLYEK:

Escalus, fejedelem Veronában	Marosi.
Páris, fiatal nemes, a fejedelem rokona	— Váradi.
Montague két ellenséges házcapulet	— Györi.
Romeo, Montague fia	— Szentgyörgyi.
Mercutio, a fejedelem rokona, Romeo barátja	— Szacsvai.
Tybal, Capuletnek unokaöccse	— Ditrői.
Lőrinc, ferenczrendi	— Török K.
Benvolio	— Vidor.
Capuletnek	— Krasznai.
Julia, leánya	— Philippovicsné.
Örök, kíséret, polgárok, álarcosok. Színhely: Verona, Mantua.	— Ditrőné E. M.

Kezdeté pontban 7 órakor.

A „KELET” magán-táviratai.

Feladatott Budapestén jan. 18. 11 ó. — p. d. e. Érkezett Kolozsvárra jan. 18. 12 ó. 15 p. d. u.

Az angol parlament tegnapi megnyitását felolvasott trónbeszéd előadja, hogy a ház rendkívüli összehívásának oka: „hogy a keleti háboru bevezését célzó türekvéseimről értesíttessenek és a parlament tanácsát és segélyét a közügyek jelenlegi helyzetében megkaphassam.” Elmondja a hatalmak a mediatiót visszautasítván, a porta Angliához fordult s erre megkérdte kormányom Oroszországot, hogy e béke-nyilatkozatot akarja-e fontolóra venni, a czár elmondta annak elérésére vezető utról nézetét, e tárgy felett Orosz- és Törökország kormányai közt, jó szolgálataim utján nyilatkozatok történtek és komolyan reménylem, hogy ezek a vitás pontok Bócs megoldásával a háboru befejezésére fognak vezetni. Eddig semlegessége feltételeit egyik fél sem sérté meg, de nem titkolhatom el, hogy ha az ellenségeskedések meghosszabbadnak, valamely váratlan esemény kötelességemmel teheti elővigyázati rendszabályokhoz nyulnom. Ily rendszabályok kellő előkészület nélkül hathatósan nem foganatosíthatnak. És én számolok a parlament bőkezűségére, hogy az eszközöket, melyek ama ezél elérésére szükségesek lehetnek, megszavazza. Az okiratok e tárgyban haladéktalanul előterjesztetnek.

A „Morning Post” jelenti, hogy Monarchiának és Anglia kijelenték Oroszországnak, miszerint semmiféle békét nem fognak elősmerni, mely beleegyezésük nélkül kötetnék.

Görögország várja Anglia elhatározását hová csatlakozzék. Oroszország feltételeit a portával egyidejűleg közli a hatalmakkal, egy megnyugtató jegyzék kíséretében.

Milletieset ma felségsértés bűne miatt a törvényszék az 1715. évi 7-ik törvényezikk alapján vizsgálati fogsága betudásával 5 évi börtönnre ítélte.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről január 16

	Faj	Ára 100 klg. tól		ig
		frt/kr	frt/kr	
Gabona				
Buza	bánsági tiszavideki pestvidéki fehérmegyei bácskai	1040 1075 1050 1065	— — — —	1150
Rozs	magyar	740	765	
Árpa	takarmány maláta	740 825	755 1020	
Zab	magyar	650	665	
Tengeri	bánsági másnemű	715	720	
Ropeze	káposzta bánsági	—	—	
Köles	magyar	7	7 1/2	
Szokvány (Usance)	buza tavaszra szállítandó Szept.-Oktre szállítan. tavaszra szállítandó Májusra-junira száll. káposzta Aug. Szept. száll. bánsági Jul. Aug. szállít. 100 liter százalékként.	1070 — — 720	1075 — — 725	
(ny.) zesz		31	32	

Érték- és váltófolyam.

1878. január 17.

Magyar aranyjárdék		91.75.
„ kinostári utalv.	1 kibocsát.	114.50.
„ „	2 „	107.25.
„ keleti-vasut elsőbőség	2 „	74.25.
„ állami kötvény 1876 év.		67.—.
„ vasuti kölcsön		99.—.
„ földterhermentesítési kötvény		79.—.
temesi „		77.50.
erdélyi „		76.—.
horv. slavon „		85.—.
magy. szőlődezmá váltás		81.—.
Osztr. egységes államadosság papírban		63.80.
„ „ ezüstben		67.—.
„ aranyjárdék		75.05.
1860. államsorsjegy		113.80.
Osztr. nemzeti bank részvény		8.06.
„ hitelrészvény		223.—.
magyar. hitelbank		207.—.
Ezüst „		103.60.
Os. k. arany		5.61.
Napoleon'dor		9.45.
Német bírd. mark		58.40.
London		118.35.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Békésy Károly.

Hivatalos.

Sz. 22. 1878.

(18)

(3-3)

Hirdetmény.

Fzennel közhírre tétetik, hogy a kolozsmonostori, bácsi, kajántói és jegenei vadászati jog együttesen, avagy külön 3 évre

f. év január 28-dikán,

az uradalmi gondnokság irodájában **d. e. 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen **f. é. február 1-től** haszonbérbe ki fog adatni, miről a hozzá szólni kívánók 10 frt. bántpénz beadása mellett felhivatnak.

Kolozsmonostoron, 1878. január 14-kén.

Az urad. gondnokságtól.

597. — 1877. szám.

(17)

(3-3)

Árverezési hirdetmény.

A naszdói ösztöndíj alap Csicsó-Kereszturi ezelőtt Torma Károly ur volt birtoka, **folyó év február-hó 20-kán**, alírt bizottság részéről, három évre haszonbérbe fog adatni a többet ígérőnek helyett Naszdón, s nevezetesen:

231 hold 1540 □ öl szántó

146 hold 1167 □ öl kaszáló

4 hold — □ öl szőlő

168 hold 211 □ öl legelő, — továbbá lakházak

és gazdasági épületek, 19 curialista részint igavonó marhákkal, részint kézi napszámmal, lisztelő malom és italmérési regale jog.

Az árverezés csak ajánlatok útján fog megtörténni, melyek **február-hó 20-ki déli 12 óráig** fogadtatnak el. A beadandó ajánlatok bántpénzzel láttatnak el, mely az ígért ár 10%-kát teendi.

Az ajánlattevőnek teljesen ismernie kell az árverezés föltételeit és azoknak magát föltétlenül alávetnie.

Az árverezés föltételei és más e tekintetbeni felvilágosítások, alírt iskolai alapokat kezelő bizottságnál kaphatók.

Az iskolai alapokat kezelő bizottságtól.—

Naszódon, 1878. január-hó 10 kén.

MOISIL GERGE LY, elnök.

MIHALKA TOMÁS, titkár.

Nem hivatalos.

(20)

(2-15)

Havonként 100 frt.

esetleg még több mellékkezeset is szereshetni, egy jó hiruvi ház képviselete által. Minden rendű és rangu egyének „Z. 430” jeggyel ellátott ajánlatait követheti: Annoncen-Expedition von G. L. Daubé & Co I. Singerstrasse 8. Wien.

JELES IRODALMI UJDONSÁGOK.

Kaphatók **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvárt.

SMILES. TAKARÉKOSSÁG. Szerző után a hazai viszonyokhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán. Csinos vászonkötésben 3 frt. —

TÓTH EDE MŰVEI. I. kötet. Tartalma: A Falu roz-sza. A Tolonez, pálya nyertes népszínművek. Ára a rövid idő múlva megjelenendő III és IV-ik kötettel együtt 4 frt. —

Diszes angol vászonkötésben 6 frt. —

WOHL JANKA és STEPHANIA. B szélyek és tárczák 2 frt. —

GRUBER LAJOS. A közigazgatási bíráskodás eszméje, kellékei és alakzatai Európában; különös tekintettel Magyarországra és a kérdés parlamentáris sr-sának történetére hazánkban. A m. k. tud. egyetem által jutalmazott pályamunka 2 frt 40.

KÖZOKTATÁSÜGYI TÖRVÉNYEK és RENDELETEK TÁRA. Az 1868. év óta 1877-ik év végéig közrebocsátott és a népoktatásra vonatkozó törvények, miniszt. rendeletek, tantervek és szabályzatok gyűjteménye. Hivatalos adatok nyomán 2 frt. —

KASSAY ADOLF. A GYÁMSÁGI és GONDNOKSÁGI ügyek azoknak kezelése és azok körüli eljárás iromány példák. Egészen újonnan átdolgozott negyedik kiadás 1 frt 20.

A NÉPISKOLÁK, POLGÁRIISKOLÁK és TANITÓKÉ-PEZDÉK új tantervei és vizsgálati szabályzatai — 50 kr.

HOLZE — FENYVÉSSY-féle egyszerűsített gyorsírás. A magyar gyorsírás tankönyve. Tizenkét könyvmotú gyorsírási táblával — 80 kr.

PETŐFI ALEXANDER. HELD JÁNOS. Ein ungarisches Märchen. In deutscher Nachdichtung von J. Schnitzer. Mit einem Vorwort von M. Jókai. Das Bildniss des Dichters von Barabás, die Illustrationen von Jankó. Gyönyörű borítékba fűzve 1 frt 50.

PETŐFI ALEXANDER. GEDICHTE. Aus dem ungarischen von Ladislaus Neugebauer 1 frt 95.

Pompás diszkötésben 2 frt 60,

SCHILLERS SÄMTLICHE WERKE. Mit etwa 600 Illustrationen erster deutscher Künstler. Herausgegeben von Prof. Dr. J. G. FISCHER Erster Band. Legdiszesebb kötésben 7 frt 80.

TODD. A PARLAMENTI KORMÁNY RENDSZER Angliában és annak eredete, kifejlődése és gyakorlati alkalmazása. Ford. Dapsy László. 3 kötet angol kötésben 10 frt 50.

!! Uj bosszantó képek !!

Hol vagy Ádám? Hol vagy Éva?
Hol vagy Helén? A ki mer az nyer?

Hol a gyermek? Hol a szarvas?
Hol a macska? Hol a medve?

darabja 10 kr.

Vidékre egy vagy több kép bérmentesítése 5 krajczárral több.
Az összeget legczélszerűbb posta utalvánnyal beküldeni.

Kaphatók Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Szöllő termelőknék.

(328)

(22-*)

Borsajtók fa- és vas-alappal,
Borfejtő-gépek,
Gumi és kendertömlők,
Szivattyú és házi-kúta,
Tűzoltó mozdony-fecskendők,
(Hydroffor) vízszelő-gépek,
kaphatók

Walser Ferencz,

első magyar és tűzoltó-szerek gyára,
harang- és érczöntőde erdélyországi
fiók-telepe, szerelő és javító
műhelyében bel-monostorutca 12. szám
Kolozsvártt.

Minta- és képes árlapok kívánatra beküldetnek.

Gazda- és háztulajdonosoknak

Megyek, városok, egyleteknek különös kedvezmény.

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,
ajánlja a kolozsvári ev. ref. fótanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJÁT,

a melynek helyisége a legutóbbi időben tetemesen meghóvitve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítve és szaporítva vannak.

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvék, a könyomdát kintűn metsző kezeli. A nyomdai munkák kiállításához szükségelt anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPIR GYÁRI ÁRBAN SZÁMITTATIK.

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállítani, hogy e nemben bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindenmely és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszerári-jelzetek, bor-, rozsli- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlöttek, baromutlevelek, vásárczédulák, hirdetmények, bármilyen nagyságu falragaszok, szóval minden e szakba vágó munkák izletes kiállítását elvállalja.

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljáróságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös sulyt fektet.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

Az új „polgári törvénykezési rendtartás”-ban és a Kolozsmegye gyalui egyesbirája által a községi előljáróságok részére kiadott „utasítás”-ban előforduló magyar akár román szövegű nyomtatványokból — melyekből készletet tart — külön kis mennyiségben konyoz számra is, jutányos árban szolgál. Az „utasítás”-ban előforduló mintáknál világosan kiteendő: magyar vagy román szövegű nyomtatvány szükséges-e?

1878.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdászánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.